

Bizde kitap okuyan sayısının çok düşük olduğundan oldum olası şikâyet edilir. Oysa durum o kadar kötü değildir! Osmanlı döneminde de o kadar kötü değildi... Halkımız "kitap" okurdu. Mahalle Mektebinde Elif Cüzü'nden başlayarak çocuklara Kur'an okuma öğretilirdi. Hemen her Müslüman'ın evinde, duvarında asılı bir torba içinde bir Mushaf bulunurdu. Bu kitaptan Cuma geceleri, ölünün başı ucunda ve mezarlıklarda sureler okunurdu. Durum bugün de büyük ölçüde değişmiş değildir. Hatta hükümetimiz yeni eğitim programlarında, açtığı ve özendirdiği kurslarda bu tip okuyucuları artırmak için canla başla uğraşılıyor. Ancak bu tip okurların yaptıkları, kitabı "yüzünden" okumaktır. Onlar, Kitabın ne söylediğini anlamazlar. Böyle bir ihtiyaç da duymazlar. Kutsal bir kitapta yazılanları sessiz veya sesli okumak onlara iç huzuru verir. Günahlarından arınırlar. Bunun karşılığını ölmeden önce uyumlu bir insan oldukları için cemaatlerinden saygı görerek, öldükten sonra da sorgucuların sorularından yüz aklıyla çıkıp sonsuz ve rahat bir hayat sürerek göreceklendir...

"Yüzünden okumak", yalnız kutsal metinleri okuyanlarla sınırlı değildir. Tanzimat'tan beri "Yeni Mektep" denilen modern okullarda az çok tahsil görmüş, hatta üniversite bitirmiş, aydın sayılacak kadar malumat sahibi, bu yüzden ülkenin ve toplumun geleceği için kendilerine umut bağlanmış insanlar için de geçerlidir. Bu tip insanların düşünme dünyaları kendilerine devlet tarafından uygulanan müfredatla sınırlıdır. Hatta içlerinde kitap okuma alışkanlığı edinenler de vardır ancak okuduklarından kendilerine göre sonuçlar çıkarıp özgün düşünceler yaratamazlar. Kalabalıkların inanç ve politik tutumlarına aykırı düşmekten korkarlar. Lidere bağlılıkları, bir müridin tarikat şeyhine sorgusuz sualsiz biat etmesine benzer.

Bu öğrenme yöntemini Sol hareketlerde de gördük. Marks'ı yüzünden okumuşlardır. Onun 19. Yüzyılda kapitalist Avrupa için yaptığı tahlilleri bir yöntem olarak alıp Türkiye toplumunu tahlil etmeye cesaret edemezler. Lenin'i de yüzünden okumuşlardır. Rusya'daki devrim koşullarının Türkiye'de olup olmadığına bakmayarak onu taklit etmeye çalışmışlardır. Maoculuk da böyle bir ezberciliğin sonucu olarak benimsenmiş ve savunulmuştur. Bütün bunlar bir politik birikim ve sosyolojik kavrama eksikliğinin sonucudur. Türkiye solu geçmişte bu nedenle birbirini yemiştir. Oysa bu ve diğer çağa damgasını vurmuş büyük insanların özelliği, kendilerinden önceki devrimci birikimi özümsemeleri fakat taklit yoluna gitmeden yaratıcı düşünceler geliştirmeleridir. Mustafa Kemal Paşa da ezberlerle hareket etseydi Kurtuluş Savaşı'na önderlik yapamazdı. Hazreti Muhammet'in hakkını da yemeyelim. Kurduğu yeni düzenin dili İbrance değil Arapların günlük diliydi ve Hicaz bölgesindeki insanların sorunlarını çağının elverdiği koşullarla çözmeye çalışıyordu.

SORGU MELEKLERİ İŞ BAŞINDA

Günümüzün dünya ve Türkiye sorunlarının ele alınışında da birçok kitabın yüzünden okunduğunu, ezberletilmiş belirli kalıplar dışına çıkılmaktan korkulduğunu görüyoruz. Aksi halde sorgu meleklerine cevap yetiştiremeyecek bir durumda kalacaksınız gibidir. Fikrisabit birçokları da kendilerini sorgu meleği yerine koymaktadır.

Diyelim ki, her milletin kendi kaderini tayin hakkını savunuyorsunuz. Gene her milletin çocuklarına kendi dillerinin öğretilmesini istiyorsunuz. Sorgu meleği sizi şöyle tehdit eder: "Sen ki Kurtuluş Savaşı üzerine araştırmalar yapmış birisin. Bunları nasıl olur da savunursun? Yazıklar olsun sana. Bunun cezasını çekeceksin!"

Onlara şunu demek gerekir: Eğer siz de Kurtuluş Savaşı hakkında bir şeyler okumuşsanız bunları yüzünden okumuşsunuz. Eğer Türk Kurtuluş Savaşı, size her milletin kendi kaderini tayin edebileceğini öğretmediyse, bundan hiçbir şey anlamamışsınız demektir. Her millet, insanlık denen bedenin birer organıdır. Yalnız birisinin tarihsel gelişmesini, onu uyandıran ve harekete geçiren güdülerini anlamamız, diğer milletleri de anlamamızı sağlar. Bir millet için hak

YÜZÜNDEN OKUMAK...

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.

Çarşamba, 04 Ekim 2017 07:09 - Son Güncelleme Çarşamba, 04 Ekim 2017 07:40

---

olan, diğer milletler için haram olamaz. Hiçbir devletin ve milletin senin milletine efendilik yapmasını istemiyorsan, senin devlet ve milletinin de hiçbir devlet ve millete efendiliğini isteyemezsin. Kendi dilini öğrenme ve öğretme hakkını savunuyorsan bunu başkaları için de hak görmezsen sen kitabı yüzünden okumuşsun demektir. Ne Kurtuluş Savaşı'nın, ne evrensel insan haklarının anlamını öğrenmişsin.

Biz Türklerin bir aydınlanma devriminden geçip geçmediğimiz tartışılır ve bazıları "yarım kalan bir aydınlanma devriminden" geçtiğimizi savunurlar. Bu yarım kalan "aydınlanma"dan kast edilen, dinî dogmalar bütününden kopup dünyevi bir takım dogmalara saplanmaktan ibarettir. Bu ikisinin yöntem olarak birbirinden farkı yoktur. Aydınlanma bu değildir. Aydınlanma, her türlü ezberi aşırıp gerçeklere ulaşmak, sentez yapabilmek ve düşünsel olarak kendi ayakları üstünde durabilmektir. Kişilik sahibi olabilmektir. Türkiye'de böyle aydınlar yok değildir ancak aydınlanmadan geçmiş bir toplum olabilmemiz için daha kırk fırın ekmek yemek zorunda olduğumuz da bir gerçektir.

Yüzünden okumayı öğrenmek o kadar zor değildir. Gerek Kur'an kurslarında, gerek okulda beş altı aylık bir öğrenim buna yeter. Yüzünden okumak, sizi düşünme zahmetinden kurtarır.

Beyniniz rahat eder. Derin okuma çok çaba ister.

Kişilik sahibi olmayı gerektirir.